

28.2.2007

Dnro 950/4/05

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Esittelijäneuvos Lea Haapkylä

PALAUTUSASIAN PITKÄ KÄSITTELYAIKA KUNTIEN ELÄKEVAKUUTUKSESSA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 26.3.2005 saapuneessa kirjeessään työkyvyttömyyseläkeasiansa pitkää käsittelyaikaa Kuntien eläkevakuutuksessa. Hän ilmaisi tyytymättömyytensä myös sen johdosta, ettei eläkelaitos ottanut häneen yhteyttä palautuspäätöksen saatuaan eikä antanut neuvoja eläkeasian käsittelyn aikana.

Kantelija kertoi, että Kuntien eläkevakuutus hylkäsi hänen työkyvyttömyyseläkehakemuksensa toukokuussa 2003 antamallaan päätöksellä. Hän valitti asiasta Kuntien eläkelautakuntaan, joka kumosi eläkelaitoksen päätöksen maaliskuussa 2004 ja palautti sen Kuntien eläkevakuutukselle uutta käsittelyä varten. Hän ei ollut kantelukirjoituksen lähettämisen ajankohtaan eli 26.3.2005 mennessä saanut Kuntien eläkevakuutukselta uutta päätöstä, joten asian käsittely oli kestänyt eläkelaitoksessa siihen mennessä noin vuoden. Hän pyysi oikeusasiamiehen toimenpiteitä asiassa ja vahingonkorvauksen maksamista odotusajalta.

---

3 RATKAISU

Tapahtumat

Kuntien eläkevakuutus hylkäsi kantelijan työkyvyttömyyseläkehakemuksen 9.5.2003 antamallaan päätöksellä. Eläkelaitos antoi samalla ennakkopäätöksen, jossa kantelijan katsottiin olevan oikeutettu osatyökyvyttömyyseläkkeeseen. Hän ei kuitenkaan ottanut vastaan osatyökyvyttömyyseläkettä, vaan valitti Kuntien eläkelautakuntaan ja vaati täyden työkyvyttömyyseläkkeen myöntämistä. Lautakunta arvioi 10.3.2004 antamassaan päätöksessä kantelijan tulleen kykenemättömäksi työhönsä 1.7.2002 alkaen toistaiseksi. Valituksenalainen päätös kumottiin ja asia palautettiin Kuntien eläkevakuutukseen työkyvyttömyyseläkkeen suorittamista varten, kuitenkin aikaisintaan sen kuukauden alusta, joka ensiksi seuraa sairausvakuutuslain mukaisen

ensisijaisuusajan jälkeen. Eläkelautakunnan päätös saapui eläkelaitokselle 22.3.2004.

Kantelija oli ilmoituksensa mukaan syksyllä 2004 tiedustellut yhtiöstä asiansa käsittelyvaihetta, mutta hänelle ei tämänkään jälkeen annettu asiassa päätöstä. Hän oli epäselvästä tilanteesta johtuen jatkanut työntekoa. Yhtiöstä otettiin kantelijaan yhteyttä 7.3.2005. Tällöin häntä neuvottiin jäämään sairauslomalle, jonka jälkeen työkyvyttömyyseläke voitaisiin myöntää. Hänelle myönnettiin Kuntien eläkevakuutuksen 19.4.2005 antamalla päätöksellä työkyvyttömyyseläke, jonka mukaan hänet arvioitiin työkyvyttömäksi sairauslomalle jäämisestä eli 12.3.2005 alkaen. Hän ei valittanut tästä päätöksestä Kuntien eläkelautakuntaan, joten päätös tuli lainvoimaiseksi.

Arviointia

Suomen perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi ilman aiheetonta viivytystä. Myös hallintolain 23 § edellyttää asian käsittelyä ilman aiheetonta viivytystä. Hallintolain 8 §:n mukaan viranomaisella on myös neuvonta- ja opastamisvelvollisuus. Sen mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkaalleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Kuntien eläkelautakunnan palautettua 10.3.2004 antamallaan päätöksellä eläkeasian Kuntien eläkevakuutukselle uudelleen käsiteltäväksi, eläkelaitos ryhtyi asiassa toimenpiteisiin maaliskuussa 2005 eli noin vuoden kuluttua päätöksen antamisesta. Päätös asiassa annettiin 19.4.2005. Katson, että kantelijan eläkeasian käsittely on tässä vaiheessa kestänyt Kuntien eläkevakuutuksessa kohtuuttoman kauan.

Kuntien eläkevakuutuksen antaman selvityksen mukaan pitkä käsittelyaika johtui siitä, että kantelija jatkoi työntekoa myönteisen eläkepäätöksen saatuaan. Työnteon jatkaminen eläkepäätöksen antamisen jälkeen on erittäin harvinaista, mikä oli hämmentänyt eläkeratkaisijaa. Poikkeuksellista oli myös se, ettei kantelija itse ottanut eläkelaitokseen yhteyttä eläkepäätöksen saatuaan.

Arvioidessani asiaa hyvän hallinnon asettamien vaatimusten näkökulmasta kiinnitän huomiota siihen, että sosiaalivakuutuksen alalla muutoksenhakuasteen tekemä muutos aiempaan päätökseen merkitsee yleensä ensimmäisenä asteena olevalle laitokselle velvoitetta etuuden maksamisesta taikka myönnetyn korvauksen lisäämisestä. Muutoksenhakuasteen antamien päätösten huolellinen seuranta ja niiden välitön toimeenpano on näin ollen erityisen tärkeää. Katson, että Kuntien eläkevakuutuksen olisi tullut oma-aloitteisesti ottaa yhteyttä kantelijaan palautuspäätöksen saatuaan.

Hyvää hallintoa koskevien perusoikeussäännösten ja hallintolain mukaisen palveluperiaatteen mukaista ei ollut myöskään se, että kantelijalle ei annettu asianmukaista neuvontaa työnteon lopettamisesta ja sairauslomalle jäämisestä eikä tietoa asian käsittelyn vaiheesta syksyllä 2004 hänen ottaessaan yhteyttä

eläkelaitokseen. Katson, että tilanne on ollut hänen kannaltaan hämmentävä ja epätietoisuutta lisäävä.

Edellä kerrotun perusteella tulen siihen johtopäätökseen, että kantelijan eläkeasian käsittely palautuspäätöksen jälkeen ei ole ollut Kuntien eläkevakuutuksessa hyvän hallintotavan mukaista.

Kantelijan esittämä vahingonkorvausvaatimuksen osalta totean, ettei oikeusasiamiehen toimivaltaan kuulu määrätä maksettavaksi vahingonkorvauksia.

4

TOIMENPITEET

Kiinnitän Kuntien eläkevakuutuksen huomiota edellä kohdassa 3 esittämäni näkemykseen, jonka mukaan eläkeasia tulee käsitellä joutuisasti sen kaikissa vaiheissa. Saatan eläkelaitoksen tietoon käsitykseni myös siltä osin, että asian käsittelyn pitkittyessä ja saadessa normaalista poikkeavia piirteitä, tulisi asiakkaaseen ottaa yhteyttä ja selvittää asian tila. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni Kuntien eläkevakuutukselle.